

SZKOLENIE NACZELNIKÓW OSP

TEMAT 4: Ceremoniał pożarniczy

Autor: Marek Poterek

Strażackie tradycje, mundur, dyscyplina, wola niesienia bezinteresownej pomocy i poświęcenie w obliczu zagrożenia stanowią wartości będące źródłem uznania oraz szacunku społeczeństwa. Uznanie, zaufanie społeczne zobowiązuje do godnego prezentowania się jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej podczas takich uroczystości jak: jubileusze, nadanie sztandaru, oddanie do użytku strażnicy, sprzętu ratowniczego czy uroczystości osobistych strażaków.

Podstawowym warunkiem godnego i sprawnego przeprowadzenia uroczystości jest przestrzeganie pewnych sprawdzonych zasad i reguł postępowania. Zasady te zawarte są w Ceremoniale OSP, który wskazuje sposób organizacji i porządek przebiegu różnych okolicznościowych wystąpień, spotkań i uroczystości.

Przygotowanie i przeprowadzenie imprezy, na której spotykają się przedstawiciele różnych formacji i służb wymaga od organizatora (dowódcy uroczystości) znajomości ogólnie przyjętych zwyczajów i zasad postępowania. Podstawowym elementem w tym zakresie jest znajomość musztry.

Musztra przygotowuje strażaków i pododdziały do wystąpień służbowych. Rozróżnia się **musztrę pojedynczego strażaka i musztrę zwartych pododdziałów**. W czasie przebiegu uroczystości takich jak uroczyste zbiórki czy apele zastosowanie mają oczywiście zasady musztry zwartych pododdziałów.

Musztra zwarta przygotowuje pododdziały do wystąpień służbowych, kształtuje mobilność i spoistość pododdziałów oraz umiejętność zespołowego działania strażaków.

W każdej dziedzinie życia człowieka powodzenie, osiągnięcie zamierzonego celu przez grupę ludzi uzależnione jest od właściwego, sprawnego kierowania. Dotyczy to zwłaszcza takich struktur jakimi są jednostki straży pożarnych. W związku z powyższym powodzenie, sprawny przebieg każdej uroczystości zależy w znacznej mierze od **dowódcy uroczystości**.

Dowodzenie pododdziałami odbywa się za pomocą rozkazów lub komend, które dowódcy podają głosem, sygnałami lub przykładem osobistym i przekazują za pomocą różnych środków łączności.

Rozkaz jest to wydanie przez dowódcę ścisłych poleceń do wykonania przez strażaków lub pododdziały, na podstawie, których dowódcy tych pododdziałów wydają już ścisłe, sprecyzowane komendy.

Komenda jest to odmiana rozkazu podana głosem lub sygnałem. Wykonuje się ją natychmiast w określony sposób, a gdy jest podana dla pojedynczego strażaka, grupy strażaków, pododdziału lub oddziału.

Kierując przebiegiem uroczystości z udziałem kilku pododdziałów dowódca uroczystości musi znać zasady i prawidłowości charakterystyczne dla tego rodzaju ugrupowań.

Ugrupowanie jest to ustawienie strażaków, pododdziałów i oddziałów w ustalonych odstępach i odległościach, frontem w nakazanym kierunku, w celu wykonania wspólnych czynności.

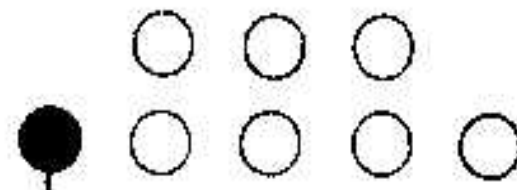

Rozróżnia się **ugrupowania rozwinięte i marszowe**. W ugrupowaniach mogą występować różne szyki. Szereg i dwuszeleg są to typowe ***ugrupowania rozwinięte***.

Szereg - szyk, w którym strażacy stoją obok siebie w odstępie szerokości dłoni (mierzonym na wysokości łokci) w jednej linii, frontem w jednym kierunku.

Dwuszereg - szyk, w którym dwa szeregi strażaków stoją jeden za drugim, frontem w jednym kierunku, w odległości równej półtorej długości wyciągniętej ręki z wyprostowanymi palcami (ok. 1,2 m). Strażacy z drugiego szeregu kryją (stoją za plecami) swoich poprzedni

Kolumna - szyk, w którym strażacy stojąc jeden za drugim tworzą rząd (kolumnę pojedynczą) lub dwa i więcej rzędów (kolumnę dwójkową, czwórkową) frontem w jednym kierunku. Kolumna jest typowym *ugrupowaniem marszowym*.

Właściwy efekt uroczystości zostaje osiągnięty, gdy wszystkie jej elementy zostaną właściwie przygotowane i wykonane. Kolejnym bardzo ważnym czynnikiem przyczyniającym się do powodzenia imprezy oraz pozytywnego jej odbioru przez społeczeństwo jest wygląd uczestników. Wygląd, który zależy od stanu i właściwego noszenia elementów umundurowania.

Poszanowanie munduru i dbałość o jego estetykę oraz wygląd stanowią jeden z podstawowych obowiązków członków OSP i funkcyjnych oddziałów ZOSP RP.

Organizacja uroczystości

Zgodnie z postanowieniami Ceremoniału OSP zamiar zorganizowania uroczystości powinien być zawarty w treści uchwały władz OSP lub oddziału Związku, organizujących daną uroczystość. Uwzględniając rangę uroczystości (np. jubileusz, oddanie do użytku strażnicy, wręczenie sztandaru itp.) z treścią wymienionej uchwały należy zapoznać władze związkowe wyższego szczebla, celem umieszczenia tej uroczystości w kalendarzu imprez. Załącznikiem uchwały powinien być wykaz osób odpowiedzialnych za przygotowanie imprezy z wyszczególnieniem zadań do realizacji.

Miejsce uroczystości

Miejszem uroczystości powinien być plac o odpowiednich rozmiarach zdolny pomieścić wszystkie uczestniczące pododdziały oraz zaproszonych gości, a także zapewniający możliwość obserwacji przebiegu imprezy przez publiczność.

Scenariusz uroczystości.

Scenariusz to swego rodzaju opis przebiegu uroczystości z podziałem „ról” dla poszczególnych jej uczestników. Scenariusz powinien zawierać informacje dotyczące:

- rodzaju uroczystości,
- czasu i miejsca uroczystości,
- uczestników uroczystości,
- funkcji (stopień służbowy), imienia i nazwiska dowódcy uroczystości,
- harmonogramu uroczystości (czasy i miejsca koncentracji pododdziałów, zbiórek, przemarszów itp.),
- komend dowódcy uroczystości i dowódców pododdziałów oraz sposób ich wykonania,
- opisu zadań i sposobu ich wykonania przez poszczególne osoby funkcyjne (np. komunikaty spikera).

Osoby funkcyjne uroczystości.

Sprawny i prawidłowy przebieg uroczystości lub imprezy zależy od właściwie dobranych funkcyjnych, których liczba zależy od wielkości imprezy, zaproszonych gości, imprez towarzyszących, liczebności OSP, ilości tych straży w gminie i w powiecie. Osobami funkcyjnymi podczas uroczystości są:

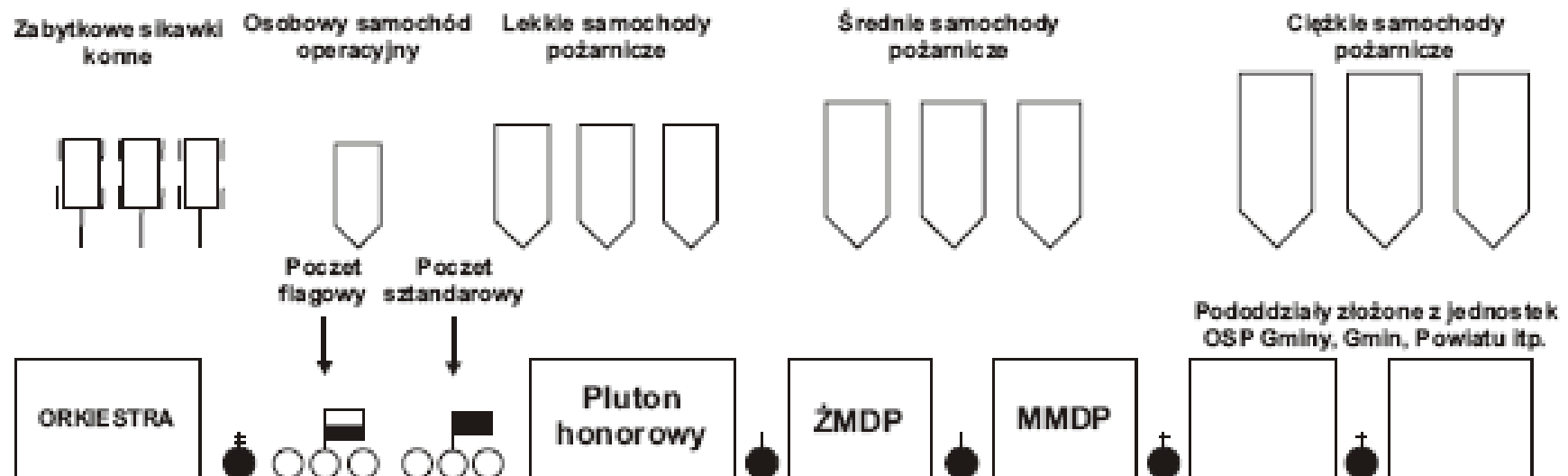
- dowódca uroczystości;
- konferansjer-spiker;
- dowódca służby porządkowej;
- kwatermistrz;
- kapelmistrz;
- kapelan;
- organizator.

Przebieg uroczystości.

W toku każdej uroczystości można wyodrębnić pewne charakterystyczne części składowe, etapy które muszą być zrealizowane, aby impreza miała odpowiedni przebieg i znaczenie. Do takich elementów zaliczamy między innymi złożenie meldunku, przegląd pododdziałów, podniesienie flagi państwowej (związkowej) na maszt, defilada. W zależności od rodzaju uroczystości, celu jej zorganizowania (np. nadanie sztandaru, oddanie do użytku strażnicy) etapy imprezy będą zróżnicowane pod względem rodzaju i charakteru.

Ugrupowanie pododdziałów i pojazdów do uroczystego apelu.

Zbiórka OSP do uroczystego apelu powinna być zarządzana co najmniej na godzinę przed planowanym czasem rozpoczęcia imprezy, na placu koncentracji, niezbyt odległym od miejsca oficjalnej uroczystości. Na miejscu koncentracji następuje uformowanie z jednostek OSP pododdziałów plutonów, kompanii, wyznaczenie dowódców, ustalenie stanu ilościowego pododdziałów.

Złożenie meldunku.

Meldunek jest zasadniczym elementem rozpoczynającym, niemal każdą strażacką uroczystość. Z chwilą przybycia oficjalnych gości wraz z przełożonym uroczystości (np. prezes OSP) dowódca uroczystości wychodzi przed pododdziały na centralne miejsce uroczystości i podaje komendy: „*Pododdziały - BACZNOŚĆ, pododdziały, na prawo - PATRZ*”.

Po odebraniu meldunku, przełożony kieruje swoje kroki do sztandaru jednostki, zatrzymuje się w odległości ok. 3 kroków od niego, salutuje a następnie w miejscu wykonuje zwrot w prawo i rozpoczyna przegląd pododdziałów. Przegląd pododdziałów odbywa się w trakcie marszu przełożonego wzdłuż linii pododdziałów.

Podniesienie flagi na maszt

Podniesienie flagi (państwowej lub związku OSP) na maszt jest elementem podkreślającym rangę imprezy, nadającym jej oficjalny charakter. Flaga może być wciągana na maszt bądź podnoszona przy wykorzystaniu drabiny mechanicznej. W tym celu na komendę dowódcy uroczystości poczet flagowy występuje z szyku i maszeruje w kierunku masztu lub drabiny mechanicznej. W trakcie podnoszenia flagi grany jest hymn państwowy lub hymn Związku OSP RP (w zależności od rodzaju wciąganej flagi).

Wręczenie wyróżnień i odznaczeń

Wręczenie wyróżnień i odznaczeń jako główna część uroczystości.

Dekoracja odznaczeniami, wręczenie wyróżnień odbywa się w jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych podczas uroczystego apelu z okazji Dnia Strażaka, świąt państwowych lub obchodów jubileuszowych.

Po złożeniu meldunku, podniesieniu flagi państwowej i przemówieniu powitalnym, spiker odczytuje wyciągi z odpowiednich uchwał i innych dokumentów prawnych o nadaniu medali, odznaczeń lub wyróżnień. Kolejność wręczenia wyróżnień zależy od ich rangi i rodzaju. Po dekoracji odznaczeniami wręczane są listy pochwalne, dyplomy i nagrody rzeczowe.

Defilada

Każda uroczystość strażacka może być zakończona defiladą, czyli przemarszem pododdziałów zarówno pieszych jak i zmotoryzowanych przed trybuną honorową. Defilada ma na celu zaprezentowanie zgromadzonych pododdziałom gościom oficjalnym oraz publiczności.

Dziękuję za uwagę.

www.strazacy.pl